

Zpráva o šetření

ve věci ochranného pásma vodního zdroje

Na veřejnou ochránkyni práv se obrátila paní A., bytem xxx (dále také „stěžovatelka“), která předtím u Městského úřadu Vimperk (dále také „vodoprávní úřad“) neúspěšně usilovala o zrušení ochranného pásma vodního zdroje. Ochranné pásmo se nachází mj. i na pozemcích, které stěžovatelka vlastní.

Vyřízení podnětu jsem se ujal já, neboť veřejná ochránkyně práv Mgr. Anna Šabatová, Ph.D., využila možnosti, dané jí ustanovením § 2 odst. 4 zákona o veřejném ochránci práv,¹ a přenesla na mě některé oblasti své působnosti, mj. i oblast ochrany vodních zdrojů. Po shromáždění potřebných informací, mj. i s využitím místního šetření, které provedli právníci Kanceláře veřejného ochránce práv dne 2. 5. 2017, se mohu k postupu vodoprávního úřadu vyjádřit.

A. Shrnutí závěrů

Stěžovatelka namítla, že ochranné pásmo vodního zdroje I. stupně na pozemku p.č. Z v k.ú. Y² neexistuje a ve skutečnosti se nachází na jiném místě. Uváděla, že i kdyby se ochranné pásmo na pozemku p.č. Z nacházelo, nebyl k jeho další existenci důvod, protože se na tomto pozemku nenachází žádný vodní zdroj, který by bylo nutné chránit. Poukazovala, že proto není důvod ani k dalšímu trvání ochranného pásma II. stupně, které leží na pozemku p.č. X.

Vodoprávní úřad žádostem stěžovatelky nevyhověl. Deklaroval naopak, že ochranné pásmo vodního zdroje I. a II. stupně se na jejích pozemcích p.č. Z a X nachází.

V rámci svého šetření jsem zjistil, že **vodoprávní úřad učinil o existenci ochranného pásma správný závěr.** Ochranné pásmo I. stupně na pozemku p.č. Z a ochranné pásmo II. stupně na pozemku p.č. X skutečně existují. Vodoprávní úřad **však pochybil v tom, že se neseznámil se skutečným stavem v místě,** kde se má na pozemku p.č. Z nacházet vodní zdroj, k jehož zabezpečení ochranné pásmo slouží. Vodoprávní úřad se tak nemohl ani kvalifikovaně vyjádřit k **návruhu stěžovatelky,** aby bylo ochranné pásmo kvůli neexistenci vodního zdroje zrušeno.

B. Skutková zjištění

Stěžovatelka požádala vodoprávní úřad,³ aby:

- posoudil existenci ochranného pásma vodního zdroje na pozemcích p.č. Z a X,
- deklaroval, že na těchto pozemcích se ochranné pásmo nenachází,
- zrušil ochranné pásmo, k jehož existenci není důvod.

1 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv. Právní předpisy jsou veřejně dostupné na internetových stránkách Portálu veřejné správy na adrese www.portal.gov.cz.

2 Všechny pozemky se nacházejí v tomto katastrálním území, proto již jeho název nebudu v dalším textu uvádět.

3 Podněty stěžovatelky byly vodoprávnímu úřadu doručeny ve dnech 27. 2. 2017, 22. 12. 2016 a 9. 12. 2015.

Vodoprávní úřad stěžovatelce odpověděl,⁴ že na pozemcích p.č. Z a X se nachází ochranné pásmo vodního zdroje I. stupně. Zřízeno bylo již v roce 1993 rozhodnutím⁵ Okresního úřadu Prachatic. Stejným rozhodnutím bylo stanoveno ochranné pásmo vodního zdroje II. stupně na pozemku p.č. X a byl rovněž povolen odběr podzemních vod ze sběrné studny na pozemku p.č. W (podle vodoprávního úřadu se dnes jedná o pozemek p.č. Z). V rozhodnutí bylo uvedeno, že k odběru bude sloužit „stávající studna o průměru 1 m a hloubce 2 m“.

Podoba studny, která by se měla na pozemku stěžovatelky nacházet, byla zachycena na fotografii z roku 2007 (obr. 1). Fotografie je součástí pasportu z roku 2008,⁶ který studnu popisuje jako kopanou, vyztuženou betonovými prefabrikáty o průměru 80 cm, dosahující hloubky 3,4 m od záklopu, přičemž záklop (betonová deska) se nachází zhruba 0,5 m nad terénem. Konstrukce studny byla v pasportu zakreslena (obr. 2).

Obr. 1

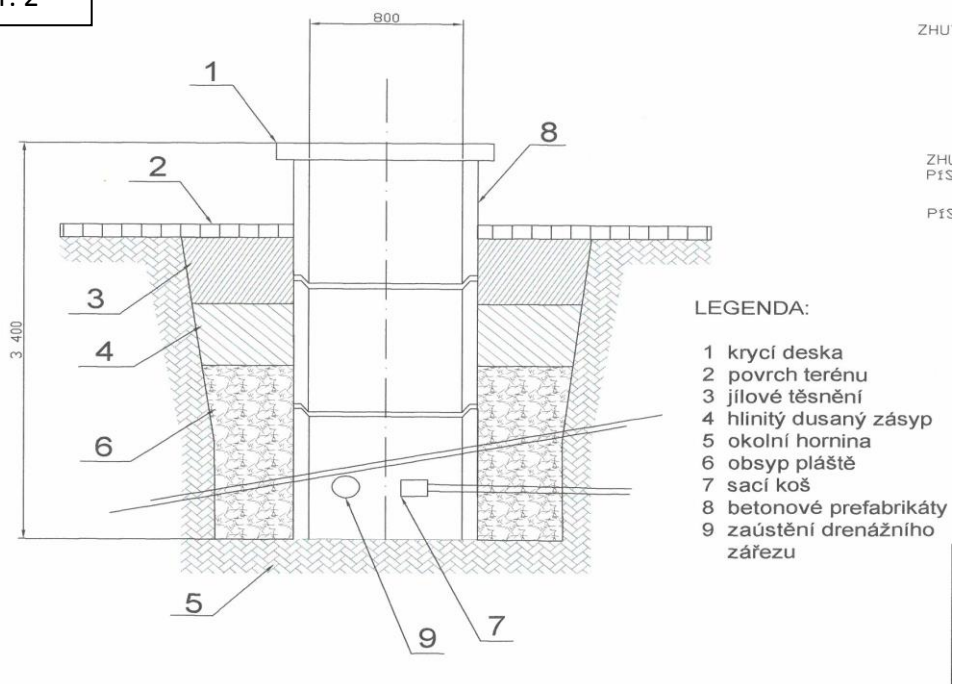

4 Sdělení vodoprávního úřadu ze dnů 13. 3. 2017, čj. MUVPK-ŽP 5239/17-LAJ, 6. 1. 2017, čj. MUVPK-ŽP 28832/16-LAJ, a 15. 12. 2015, čj. 26301/15-LAJ.

5 Rozhodnutí Okresního úřadu Prachatic ze dne 26. 1. 1993, čj. Vod 231/2-163/93.

6 Pasport studny vypracovala v lednu 2008 společnost B., s. r. o., dříve se sídlem yyy, dnes se sídlem zzz.

Obr. 2

Poloha studny a ochranného pásma byla zachycena v pasportu studny z roku 2008 (obr. 3) a ve snímku pozemkové mapy, který byl v roce 1992 k žádosti o stanovení ochranného pásma přiložen⁷ (obr. 4).

Obr. 3

Obr. 4

V místech, kde by se měla podle těchto podkladů nacházet, právníci Kanceláře veřejného ochránce práv dne 2. 5. 2017 studnu nenalezli. Studna není patrná ani na fotografiích, které opatřila stěžovatelka. Podle vyjádření RNDr. C.⁸ z roku 2016 se na pozemku p.č. Z žádný vodní zdroj nenachází. V blízkosti jsou studny na pozemcích p.č.st. V, p.č. U, T, S, R, a rovněž odběrová šachta na pozemku p.č. W. Tato odběrová šachta je zaznamenána na fotografii ze dne 2. 5. 2017 (obr. 5).

⁷ Ochranné pásmo I. stupně bylo vyznačeno jako PHO 1 či PHO 1°, ochranné pásmo II. stupně bylo označeno PHO 2°.

⁸ Posouzení geologických a hydrogeologických poměrů v lokalitě D č. aaa, ze srpna 2016, které vypracoval RNDr. C.

C. Právní hodnocení

Mým úkolem je poskytovat ochranu před jednáním úřadů, které postupovaly v rozporu s právem, principy demokratického právního státu nebo principy dobré správy. Veden tímto posláním jsem postup vodoprávního úřadu posoudil.

Stěžovatelka žádala vodoprávní úřad o:

- (1) potvrzení, že ochranné pásmo vodního zdroje se na pozemku p.č. Z nenachází,
- (2) zrušení ochranného pásma.

Za nejzávažnější chybu považuji to, že vodoprávní úřad reagoval výlučně na požadavek první a soustředil se pouze na prokázání, zda a v kterých místech ochranné pásmo existuje. Pokud však jde o požadavek druhý, neučinil vodoprávní úřad žádná skutková zjištění a stěžovatelce neodpověděl. Přitom informace obsažené v jejím podnětu nasvědčují tomu, že k dalšímu trvání ochranného pásma na jejích pozemcích není důvod.

C.1 Existence ochranného pásma

Podle § 19 odst. 1 vodního zákona z roku 1973⁹ stanoví vodohospodářský orgán rozhodnutím ochranná pásma k ochraně vydatnosti, jakosti nebo zdravotní nezávadnosti vodních zdrojů. Ochranné pásmo bylo v daném případě zřízeno rozhodnutím Okresního úřadu Prachatice, a to mj. i v místech (obr. 4), kde se nachází pozemky p.č. Z a X. Rozhodnutí nebylo napadeno odvoláním a nabylo právní moci, v důsledku čehož vyvolává zamýšlené účinky. Trvání ochranného pásma nebylo časově ohraničeno a ochranné pásmo nebylo dosud ani zrušeno. Vodoprávní úřad tedy dospěl ke správnému závěru, že **ochranné pásmo vodního zdroje I. stupně na pozemku p.č. Z a ochranné pásmo II. stupně na pozemku p.č. X existují.**

⁹ Zákon č. 138/1973 Sb., o vodách (vodní zákon).

Právní předpisy zajišťují i po změně právní úpravy kontinuitu ochranných pásem vodních zdrojů. To znamená, že ochranná pásma stanovená ještě podle vodního zákona z roku 1973 se dnes považují za ochranná pásma stanovená podle vodního zákona z roku 2001.¹⁰

C.2 Zrušení ochranného pásma

Podle § 30 odst. 9 vodního zákona z roku 2001:¹¹ „*Odpadne-li důvod ochrany, vodoprávní úřad z vlastního podnětu nebo na návrh rozhodne o zrušení ochranného pásma.*“ Z odborné literatury vyplývá, že důvod ochrany je třeba vykládat ve vztahu k účelu, pro který jsou ochranná pásma stanovována. Tímto účelem je ochrana vydatnosti, jakosti a zdravotní nezávadnosti vodních zdrojů (§ 19 odst. 1 vodního zákona z roku 1973 a § 30 odst. 1 vodního zákona z roku 2001). Přestane-li být vodní zdroj využíván či přestane-li být využitelný pro zásobování pitnou vodou, lze to považovat za odpadnutí důvodu ochrany a mělo by dojít ke zrušení ochranného pásma.¹² Podle mého názoru pak není důvod k tomu, aby se ochranné pásmo nacházelo v okolí vodního zdroje, který pozbyde existence či který dokonce nikdy neexistoval.

Podle § 3 správního řádu¹³ je vodoprávní úřad povinen zjistit skutečný stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. Poté, co vodoprávní úřad obdržel návrh na zrušení ochranného pásma zajišťujícího nezávadnost vodního zdroje na pozemku stěžovatelky, neprovedl místní šetření a nezabýval se skutečným stavem v místě, kde by se měla studna na pozemku p.č. Z nacházet. Při úvahách o existenci studny vycházel vodoprávní úřad pouze z písemných podkladů, z nichž nejnovější, pasport studny, pochází z roku 2008 – je tedy téměř 10 let starý (!). **Vodoprávní úřad proto skutkový stav věci nezjistil dostatečně.**

Jedná se přitom o zásadní nedostatek, neboť závěr, zda důvod ochrany odpadl a zda je tedy nutné ochranné pásmo zrušit, musí vycházet z aktuálního stavu, nikoliv ze situace, jaká v lokalitě panovala v roce 2008. Kdyby vodoprávní úřad místní šetření provedl, mohl by postavit najisto, zda vodní zdroj, k jehož nezávadnosti bylo ochranné pásmo v roce 1993 zřízeno, se na pozemku p.č. Z nachází, či nikoliv. Podle zjištění, která učinili právníci Kanceláře veřejného ochránce práv, se prozatím jeví, že vodní zdroj neexistuje. Vodoprávní úřad by pak mohl posoudit, zda jsou naplněny podmínky k tomu, aby mohl podle § 30 odst. 9 vodního zákona z roku 2001 ochranné pásmo zrušit. Namísto toho vodoprávní úřad na návrh stěžovatelky, která se domáhala zrušení ochranného pásma, vůbec neodpověděl. **Pokládám za nanejvýš potřebné, aby vodoprávní úřad tento nedostatek napravit, vodní zdroj ohledal, posoudil, zda ochranné pásmo plní účel, k němuž bylo v roce 1993 zřízeno, a poté na návrh stěžovatelky odpověděl.**

10 Čl. II odst. 2 zákona č. 150/2010 Sb., kterým se mění zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

11 Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách (vodní zákon).

12 Str. 101 in HORÁČEK, Zdeněk a kol. *Vodní zákon: s aktualizovaným podrobným komentářem po roce účinnosti nového občanského zákoníku k 15. 3. 2015*. III. vydání. Praha: Soudy, 2015. Paragrafy do kapsy. ISBN 978-80-86846-57-6.

13 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád.

D. Informace o dalším postupu

Městský úřad Vimperk pochybil tím, že nezjistil skutečný stav věci, neboť se neseznámil se stavem vodního zdroje, k jehož nezávadnosti ochranné pásmo na pozemcích p.č. Z a X slouží. Nemohl tak ani kvalifikovaně odpovědět na návrh stěžovatelky, která usilovala o zrušení ochranného pásma.

Zprávu zasílám starostovi města Vimperk a podle ustanovení § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv žádám, aby se městský úřad ve lhůtě 30 dnů od jejího doručení vyjádřil ke zjištěným pochybením a informoval mě o přijatých opatřeních k nápravě. Zpráva shrnuje moje dosavadní poznatky, které mohou být podkladem pro závěrečné stanovisko podle ustanovení § 18 odst. 2 zákona o veřejném ochránci práv.

Zprávu zasílám rovněž stěžovateli.

V Brně dne 12. července 2017

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
zástupce veřejné ochránkyně práv
(zpráva je opatřena elektronickým podpisem)